

DE MEDICAMENTORVM

COMPOSITORVM GENERI-

BVS, EORVMQVE MIS-

CENDI MODO.

Sectio tertia.

De Conditis, aut Conseruis.

CONDITA aut conseruę fiunt è floribus, fructibus, radicibus & corticibus.

Conseruę florum, veluti rosarũ, violarum, buglosę, fiunt è floribus tritis aut minutim concisis, addendo triplum aut quadruplum sacchari puluerati, affusa aliquantula aqua stillaticia vt commodius permisceri possint: deinde Soli exponuntur bene obturato vase, & interdum agitantur.

Fiunt etiam nonnunquam perfectè cocto iulepo, atque in eum iniecta tertia aut quarta parte florum tritorũ aut minutim concisorum, deinde insolantur.

Fructus condiuntur aut conficiuntur coctione; cocti enim, cribro cernuntur, & ad singulas iulepi libras, pulpę quatuor vncię adijciuntur, deinde lento igne coquuntur donec ad eam consistentiam perducti sint, vt nec nimium liquidi, nec nimia coctione aridi & exsuccati sint redditi: quod experientia facillè depræhendi potest: nam si guttula in marmor aut ferrum demissa, manus, vbi refrixerit, non inquinat, iustam esse coctionem, censetur.

Condiuntur præterea fructus si primùm repurgati à cortice & olsibus, æquis partibus cum saccharo & aqua lento igni coquantur, donec saccharum to-

F tam

LIBER PRIMVS

tā fructuū substantiā penetrarit, & ad iustā coctionē perducti sint: quod ex eo deprehēdetur, si iulepus cōsistentiā habeat lentā, ita vt digitis ductus fila tenuia mittat, sed id experientia ipsa certius demonstrat.

Fiunt etiam conferuæ fructuum, ex eorum succi vncijs sex in singulas sacchari clarificati libras, coctis lento igni quoad gelatinæ crassitiem ademptæ sint, ac tum in pyxides coniiciantur.

Formantur præterea in pastillos eadem florū & fructuum conferuæ diutius coctæ.

Fructus peregrini primū macerantur, deinde cocti cū iulepo dilutiore, quem longū vocāt, condiuntur.

Radices vt condiātur, primū terra & cortice exteriori purgatæ, & matrice, deinde in partes sectæ, coquantur in iulepo dilutiore donec radicū substantiā penetrarit, & probè coctæ sint vt in fructib⁹ dictū est.

Cortices quorundam fructuum, veluti citiorum, malorum medicorum & limonum, quod substantiā sint aliquantulum amara, primū aliquot dies in aqua macerantur, sæpius aqua mutata, deinde aquam incoquantur donec tenerescant; tandem in aquam recentem semel atque iterum immittuntur; postremò in iulepum aut mel, cui multa sit aqua admista, iniecti coquantur ad iustam crassitiem.

Radices & cortices peregrini humectantur, deinde in iulepū impositi coquuntur, vt de fructibus dictū est.

Conferuæ florū & fructuum annum durant & interdum biennium, cortices diutius: & in pyxidibus aut vasis bene obturatis reponuntur.

Interdū à Medicis adduntur iam dictarum conferuarum iulepis aromata, & medicamenta purgantia, vt infra dicitur.

De Infusionibus.

S V P R A dictum est qua ratione fieri debeāt infusiones ad medicamentorum præparationem, nunc verò de earum compositione agemus.

Duo

Duo sunt earum genera; nam alia per se corpus purgant: alia adduntur alijs medicamentis quorum nonnullas medicis recentioribus maxime usurpatis describemus. Vtrumque infusionum genus sepius a medico prescribitur, in quo humore, qua quantitate, qualitate, calida an frigida, quantoque tempore fieri debeant: ite quales debeant fieri expressiones, fortes an imbecillae. Haec autem omnia diligenter perfici debent: & si quando contingat ut in medicamento non sit expressa quantitas, qualitas & tempus: aut (si scribatur, infunde secundum artem) tanta quantitas aquae sumenda est, ut medicamenta, quae maceranda sunt operiat.

Radices, fructus, ligna, aut cortices sicci, & saeviente hyeme, macerari debent, primum contusa & contracta, aqua tepida aut calida per viginti quatuor horarum spatium, aut supra cineres, aut in vase calido, aut ad Solem, aut loco calido, aut pellibus operata aut panis, ut diutius humoris calor conservetur.

Flores, herbae, aut fructus recentes, & aestivo tempore, macerantur in humore frigido duodecim horarum spatium. In utrisque expressio fortis facienda est.

Medicamenta purgantia, veluti agaricum, myrobalani & similia crassius aut minutius confringuntur ex medici praescripto, deinde macerantur, hyeme horis duodecim, aestate sex: expressio autem magis aut minus fortis esto pro medici praescripto.

Rhabarbarum & agaricum iam contracta aut trita insperguntur aliquanto vino albo, deinde admiscentur alijs rebus sequentibus: Rhabarbarum cum aqua cichorii, spica nardi, schenantho, aut canella: Agaricum cum tanto oxymelite ut incorporari possit, & aromatizatur gingiberis momento & canella: dimidius autem scrupulus gummi triti ad singulas agarici drachmas additur: denique in tanta aqua stillatitia aut decoctione maceratur ut totum operiatur: insuper saepius agitandum est, ut commodius omnia misceantur.

F 2 Omnes

L I B E R P R I M V S

Omnes autem hæ infusiones recètes fieri debent, non autem eæ sumendæ quæ tempus legitimum aut præscriptũ diu prætergressæ sint, nam facile corrumpuntur: quòd si conseruandæ sint, vas arena obruendum est, nam sic melius perdurant.

De Decoctis.

DECOCTIS per se vtimur: aut medicamentis quibusdam admiscemus ad eorum compositionem, aut dissolutionem, vt facilius assumi possint.

Præscribitur item humor, quantitas, qualitas decoctorum, & an primùm medicamenta macerari debeant, qualis item debeat esse decoctio, fortis, an mitis, & si, inter colandum, crassiorum, quæ remanent, partium debeat fieri expressio, & an valens, an clemens esse debeat.

Horum omnium summa ratio habenda est; & si quando nõ præscribantur à Medico, in hunc modum intelligendum est, scilicet: Flores, herbas recentes, & siccas odoratas, radices graciles & odoratas, fructus, cortices peregrinos & odoratos, vt sunt nux moschata, garyophylli, cinnamomum seu canella, & macis, non multam expetere coctionem. Radices crassiores, cortices & fructus non odoratos, multam coctionem desiderare, vt copiosè supra dictum est.

Horum autem vsus esse debet statim à coctione, aut paulò post, & conseruari debent in vasis vitreis diligenter obturatis loco frigidus, aut arena sepeliri, si diutius sint asseruanda.

De Sapis, Iulepis, & Syrupis.

R O B, aut sapa succus est fructuũ Solis aut ignis calore inspissatus, vt asseruari possit, & eo vt liceat in oris præsertim morbis aut per se, aut cum melle, aut saccharo, aut sapa.

Perfectæ coctionis indicium est, si tantum inspissata sit vt frigefacta vnitatem quandã & mellis crassitiem adipiscatur.

Re-

Reponitur vasis vitreis, aut figulinis vitratis ad anum vnum.

IULEPVS Arabum, potionis genus est delicatæ apud Græcos, quæ parabatur ex aqua, vino, & succis cum melle.

Arabes id genus solum descripserunt quod ex aqua & succis componebatur, illudque iulep vocarunt: Græci recentiores ζουλάπιον & ιουλέβον.

Fiunt autem cum aquis stillatitijs, & horum frequentior est vsus hodie: aut cum decoctionibus, & succis ori gratis, sed horum vsus nullus est, nam eorum loco syrupo simplici vtimur.

Rosaceus & violaceus parantur ex vncijs octodecim aquæ rosacæ aut violarum ad singulas sacchari libras: & quia his statim vtimur tanta coctione non egent atque syrupi.

SYRVPVS aut serapiū, simplex est, vel ex multis componitur. Simplex iulepo perquam similis est, hoc solum differens, quod succus & decoctio è quibus syrupus fit, ingrator sit, quàm è quibus iulepus.

Compositus fit ex infusionibus, & variarum rerum decoctionibus: interdum post coctionem aromata accipit aut medicamenta purgantia trita ac in nodulum ligata, atque in ipso syrupo diu suspensa.

Simplices syrupi fiunt è succis herbarum cichorii, endiuix, fumarix, betonicæ, & similibus: aut è succo fructuum, vix immaturæ, succo limonū, pomorum, citriorum; Coquuntur autem succi ad quartæ partis consumptionem, & depurari sinuntur: deinde huius succi sic depurati libra cum sacchari clarificati tantundem coquitur ad iustam crassitiem, cuius indicium erit si guttula in marmor effusa hereat, aut digitis accepta, horum adductione & diductione fila ducat.

Alij saccharum coquunt ad penidiorum vsq; crassitiem, deinde succum admiscunt, & simul feruere semel sinunt, postea igni exemptum insolant.

F 3

Sim-

LIBER PRIMVS

Simplices in sua bonitate annum seruantur. Compositi biennium. Reponuntur vt dictum est.

De Eclegmatis.

MEDICAMENTA ea quę Arabibus loch dicuntur, Gręci *εχλιγματα* & *εχλιματα* vocant, Latini linctus, quodd linguntur & lambuntur, ac retenta in ore paulatim liquefcunt & in trachęam arteriam delabuntur, simplicia sunt & composita.

Simplicia ex folijs medicamenti simplicis decocto aut succo, & saccharo, melle, alioſiue liquore paratur, Composita, gummi, fructus, & aromata recipiunt.

Eorum confistentia media est inter fyrupos & electaria: nam fyrupis crassiora sunt, & electarijs dilutiora, ne tam facile elabantur atque fyrupi, nec tam difficile in arteriam delabantur vt electaria.

Post coctionem diu in cacabo agitantur, vt candida fiant, sintq; oculis gratiora: nam alias, cum eorum vsus sit frequens, facile fastidium generarent.

Simplicia in sua perfectione annu seruantur: Composita bienniu, his exceptis quę amygdalas, strobilos, pistacia, & alia huiusmodi q̄ facile senescunt, receperunt.

Reponuntur autem vasis figulinis vitratis.

De Electariis.

ELECTARIORVM, quę Gręcis antidota appellantur, multa fuerunt differentię. Nos verò in electaria gustatu grata & iucunda diuidemus, in electaria amara & ingrata, in electaria purgatiua & laxatiua, in theriacas, & electaria opium accipientia, quę omnia secundu hunc ordinẽ suo loco describemus.

Conficiuntur ex varijs, & multis peculiaribus medicamentis, quorum delectus & preparatio maxima cum diligentia ex regulis supra traditis fieri debet.

Saccharum aut mel eousq; coquantur, donec aromatibus inspersis, iustam habeant consistentiam, & possint deglutiri, aut dissolui, prout vsus postulabit: animaduertendum tamẽ est, vt saccharu aut mel tantum coquatur, vt repositum, situ non contrahat, quod

fiet, quando ad fyrupi decoctionē proximē accessit.

Aromatū quātitas inspergēda, plerūq; in ipsa cōpo-
sitione expressa est: quod si expressa nō sit, & simplici-
ter sit additū, mellis aut sacchari quantū satis est, vncie
tres aromatū in singulas sacchari aut mellis libras fu-
mendæ erūt, & in electarijs gustu iucūdis vnciæ duæ.

Saccharo aut melle cocto & despumato, & igni
exempto, aromata paulatim insperguntur, & assidue
versantur donec perfectē mista sint.

Reponuntur vasis figulinis vitratis, aut plumbeis
bene obturatis.

Electaria palato grata durant annum, amara & in-
grata biennium, purgantia annum.

Theriaca ad vigesimum annū durat, reliquæ opiate
in decennium: neque exhiberi debent ante semestre,
nisi medicus aliud præscribat.

Ex electarijs dulcibus fiunt interdum morselli aut
tabellæ: tum in singulas sacchari cocti libras dimidia
vncia specierum inspergitur instar manus Christi.

De Pulueribus.

PULVERES qui nobis describētur, partim in-
tra corpus assumuntur, partim foris applicantur.

Qui per os assumūtur ex medicamētis cōponun-
tur aromaticis, aptis ad intemperiem corrigendam
earum corporis partium quæ nutritioni deseruiunt;
ea autem sunt interdum electaria, vt diacalamintha,
diatrion pipereon Galeni & similia: & interdum ad-
mista habent quædam purgantia.

Qui foris applicātur, ex varijs medicamētis cōmi-
scentur simplicibus, ijq; diuersis corporis administrā-
tur partibus, veluti qui à vulgo Medicorū & Pharma-
copœorū epithemata cordialia & hepatica vocātur.

Alij sunt vtilēs ad vulnera & vlcera, idq; in varijs cor-
poris partib⁹, & varias ob causas, vt pulueres capita-
les, adstringētes, sarcotici erodētes. Hi autē ex selectis
simis fiēt medicamētis pl⁹ minusue tritis pro medica-
menti

LIBER PRIMVS

menti præscripti scopo, eoque ordine & diligentia, quo in tritura dictum est.

In vniuersum autem, qui intrò assumendi sunt pulueres, & qui in epithemata ingrediuntur, tenuissimè teri debent, quòd ex aromatibus & odoratis còstent, nisi quòd interdum eos crassius terere oportet, vt diatrion pipereon, & similes, vt in eum, in quem præscribuntur, scopum vsui esse possint.

Reponi verò debent sacculis coriacijs bene confutis, aut vasis vitreis diligenter clusis.

Singulis annis vt plurimùm renouari debent.

Qui foris applicandi sunt, non necesse est tam tenuiter terantur, &, quòd frequenti in vsu nõ sint, neque magna eodem tempore copia opus sit, primùm componi solent cum ijs vtendum est, & secundum medici scopum. nihilominus tamen quosdam vulgariore, & magis probatos in Antidotarii libro secundo describemus.

De Pilulis seu Catapotijs.

CATAPOTIA medicamenta sunt quæ intra corpus assumuntur, in hoc magna ex parte confecta, vt corpus purgent & euacuent: apud Arabes verò, vt etiam sensus stupefaciant, & catarrhos tollant, veluti catapotia de cinoglossa & similia, tum etiam vt rursim leniant.

Fiunt ex ficcis medicamentis tenuissimè tritis, deinde cum succis, aquis stillatitijs, aut aqua communi in massam redactis quæ papyro inuoluatur, deinde, vbi horum vsus erit, rursus tritis, & cum succo aliquo in catapotia conformatis.

Seruari possunt, purgantia annum vnum, quæ verò opium acceperunt, duos, tres, & plures annos.

De Trochiscis & Sieff.

VARIA sunt trochiscorum genera, quorum alij per se in corpus assumuntur; alij in compositiones aliorum medicamentorum recipiuntur, veluti pastilli de

de vipera, & è scilla in theriacam: alij extra corpus applicantur, constantq; ex metallicis, & hi vtilis sunt vlcerebus malignis, & oculorum morbis.

Ex eorum numero qui intra corpus assumuntur; alij ex aromatibus fructibus, herbis, & medicamentis quibusdam purgantibus constât, vt trochisci de agarico, & de rhabarbaro: alij ad eorum compositionem opium requirunt. Fiunt ex medicamentis siccis tritis, vt dictum est, & cum aqua, aut decoctione, aut succo mistis, donec ad eam crassitiem reducantur, qualis est massa pilularum. Formantur autem in rotulas, vnde Græcis τροχίσκοι, Latinis pastilli appellâtur ab eorum forsitan figura. Siccantur in umbra, & reponuntur vt in catapotijs dictum est. Durant annum vnum: & qui opium recipiunt, vt pilulæ opium recipientes.

Qui foris applicandi sunt, cum ex medicamentis constent quæ non facilè resoluuntur, seruari possunt in annum vnum aut duos.

S I E F F Arabum nihil aliud quàm Græcorum trochisci & collyria sunt, quorum diximus vsum esse in oculorum morbis, & sola forma differunt.

In vtroque autem genere illud requiritur, vt medicamenta ex quibus constant sint tenuissimè trita, supra omnia alia medicamenta.

De Oleis.

O L E A quorum in officinis vsus est, nunc è fructibus & seminibus exprimuntur: nunc fiunt ex oleo oliuarum in quod infusæ herbæ aut flores sint, & soli exponuntur, aut in duplici vase coquantur.

Ex his simplicia vocantur, quæ ex fructibus expressa sunt sine vlla alia admistione, aut quæ ex oleo confata sunt in quo macerati flores vnius generis infolantur aut coquantur.

Composita ea sunt quæ multa medicamenta simplicia & odorata recipiunt, quæque plerunque igni parantur: hæc apud veteres vnguenta nuncupaban-

F 5 tur,

LIBER PRIMVS

tur, quòd reciperent aromata, & lachrymas, eaq; de causa crassiora reddebantur.

Rationem extrahendorum oleorù supra diximus.

Cæterùm quæ ex fructibus & seminibus temporata qualitatis fiunt, quale est oleum amygdalarum, sesaminum, elici debent cum horum vsus necessarius est: nã si antè extrahantur, nouas acquirunt qualitates.

Quæ ex fructibus frigidi & adstringentis temperamenti parantur, vt ex lentisco, myrto, ea durant annum vnum; pòst contrarias facultates adipiscuntur.

Quæ ex fructibus odoratis, vt sunt nux moschata & caryophylli, eliciuntur, semestri seruari possunt in sua virtute.

Quæ ex liquoribus, seminibus, & lignis calidis per alembicum extracta sunt: tametsi recens extracta, sint præstantissima, illorum tamen efficacia diu durat.

Olea simplicia fiunt maceratis in oleo oliuarum eiusdem anni, floribus aut herbis, ita vt oleo integantur, frigidis quidè in oleo lauato, calidis verò in oleo puro: Deinde insolantur per aliquot dies, vt præscriptum est, & facta expressione valida flores abijciuntur, & recentes immittuntur, idq; sæpius: aut coquantur in duplici vase, donec flores immissi tenerescant, deinde exprimuntur, recentesque iniijciuntur, & coquantur sæpius: id autem fit ob temporis angustiam, aut quia subito eorum vsus requiritur, aut quia flores qui medicamentum ingrediuntur, non sunt tam diuturni, vt macerari & insolari possint quantum necesse est. Hæc autem annum durant.

Composita magna ex parte coquantur, admista oleo, aqua, aut vino, aut infuso, aut decoctione aliqua pro medicamenti præscripti ratione: Coquantur autem lento igne ex carbonibus confiato, donec omnis ferè humor qui admistus est consumatur: aut coquantur in vase duplici, quod præstat. Seruantur in annù. Omnia olea reponi debent vasis vitreis ore angusto bene

bene obturato, aut figulinis vitratis.

De Vnguentis, Emplastris & Ceratis.

H A E C medicamentorum genera sub alia appellatione Græcis descripta sunt: nam vnguenta illis solum vocabantur olea composita ex aromatis, calore ignis aut Solis in eam consistentiam redacta, vt his faciliè vti possent in vnguendis corporibus.

Arabes sub vnguenti vocabulo cerata Græcorum, malagmata, & ex emplastris etiã nonnulla cõplectuntur, non tamen coquebant ea consistentia qua Græci.

E M P L A S T R A Græcis sunt medicamẽta, varia simpliciu genera, & metallica presertim recipiẽtia. Ea verò coquebantur donec manus amplius nõ inficerent, & Arabibus recetioribusq; cerota nuncupantur.

Arabum verò emplastra ea sunt quæ Græcis malagmata, cataplasmata, & epithemata, ex herbis, floribus, farinis, oleis, & adipibus cõposita, quæ tam diurnam coctionem non patiuntur atque emplastra; nam neque simplicia, ex quibus conflantur, neq; vltus, in quem parantur, id admittit.

C E R A T A veteru, vt iam dictum est, sunt Græcorum emplastra.

Græcorum cerata ex oleo & cera fiunt, admistis interdum quibusdam odoratis. Quæ omnia medicamentorum genera, varia sunt admodum, & in his regulam aliquam generalem prescribere difficillimum. De eorum autẽ cõpositione in singulis medicamẽtis, quæ libro secundo describentur, dicere præstabit.

D E L E C T V itaque medicamentoru factõ, compositisque & repositis ijs medicamentorum generibus quæ frequentiori sunt in vsu, & in quorum præparatione diutius est inhærendum, quàm vt subito confici possint, (de quibus abundè in vniuersum supra dictum est) Pharmacopœo in medicamentis suis exhibendis & propinandis diligenter hæc sunt obseruanda.

Primum

L I B E R P R I M V S

Primum, ne suo ex ingenio, aut incōsulto medico cuiquā propinet medicamentū aliquod purgās, aut quod ex opio constar, aut cuius vsus noxam adferre possit.

Deinde, vt, dum Medicus medicamentum aliquod præscribet, attentè illū præscribentem audiat, medicamenq; in codice in hunc vsum officinæ parato præscribat, diligēter adnotans & pondus & quantitātē, & exhibitionis modum atq; tempus: tum descriptū medico perlegat, ne qua in re error aliquis committatur, qui hominis vitæ magnam possit adferre calamitatem, & perniciem.

Præterea, vt medicamenta præparata habeat: & si fortè contingat aliquod illi medicamentum deesse, quod nec ex sua, nec ex alterius officina nasci possit: ne illud negligat, aut aliud in eius locū substituatur inconsulto qui illud præscripsit medico.

Denique, vt exquisito pondere, & diligenti mensura facta medicamēta dissoluat, conformet, molliat, extendat, & reliqua insuper in medicamentorū vsum necessaria peragat: deinde ea ad agrū mittat, inscriptis vniciq; medicamento, tēpore, & vtendi modo, ijsq; quæ, ex medici prescripto, agro post medicamētum sumptū agenda sunt: aut ipse agrū adeat & illi porrigat, si potiones sint molestæ, aut alioqui medicamentū quod præparatū diu seruari nō possit, vt cassia solutiua, manna, quæ primū dissoluendæ sunt cum sumi debent, aut alioqui medicamēta quæ magna cum difficultate applicantur, vt in plerisque vsu venit.